

1921 онай
декабриин 21-нээ
гарана

БУРЯД УНЭН

- Буряад Республикин Правительствада

МУНГЭН ЗӨӨРИИН НӨӨСЭНҮҮДИЕ ЭЛСҮҮЛХЭ

Республикин Правительство эмхидхэлэй-
дүлбэрлигын талаар документийн үдье баталан
баалгада, тэдэниие хүтэлбэри болгон ажалаа
эмхидхэлгээ онсо анхарал хандуулна. Энэ удаа
республикин Правительствын ээлжээти заседани дээрэ
“Бүряяд Республикаада финансны талаар байдалые
тогтолижоруулха ба финансны бурилдэлгээ хүгжоохэ
тухай программа” гэхэн асуудал зүвшгээдэг.
Республикин финансны министр Г. В. Шлыкова
эмдэжл хэбз. Мүнөө үеийн финансны талаар байдал
тушаа тобшохоноор хөөрэж үгөөд, 1996-1998 онуудтаа
Бүряяд Республикаада финансны баазые
тогтолижоруулха программа тухай асуудалдаа онсо
анхарал хандуулба. Энэ программа республикин
Правительствын захилаар Россиян Правительствын
заргэдэх финансны академиин мэргэжэлтэд зохёогоо
жом.

Энд Буряад ороной экономико хүгжээлгээ ондоо нь тагуудаа мүнгэ зөөри оруулха ябадалыг түргэхэлгээ таарамжатай эрхэ нүхсэл олгуулха, финансны иеосцындуудай аутадалгыс хүсөөхээ, республикин Правительствын вексельны программа бийрдүүлэхээ, ньтагт хүн зоной мүнгэн зөөрийн иеосцын удыгыг элсүүлхээ, бюджедийн гадуурхи жасанудыг, банкнуудыг хүгжөөхээ, тэдэнэй арга боломжонуудыг дүүрэн хэрэглэхэс асуудалнуудта онсоночар хувьшигдах байна.

Тус асуудалын зүвшэн хэлсэлгээ хабаадаан республикин үндээштэйтэй банкын түрүүлэгшээ Э. Б. Дудина, Экологиин ба байгаалиин нөөснүүдэй аллагалын талаар гүрэнэй комитетдэй түрүүлэгшээ В. Е. Гулголов, барилгын министрэй орлогшо Е. А. Тарасюк, республикин Правительствын Түрүүлэгшүүний орлогшо А. П. Табалаев, Ардай Хуралай Түрүүлэгшээ М. И. Семенов гэгшэд дурдажхалнуудын оруулжсан, энэ программыг батгалж дурдахадаан байна. Тийн энэ программа нийтийн баталгаажаа баталаглаа. Тус программа

дотор хараалагдахан хэмжээ ябуулгануудые бэлүүлхын тута хэрэгтэй мүнгэ зөори республикин бюджеттэх хараалхые Экономикин болон Финансын министрствэнүүдтэд даалгагдаа.

"1996-1998 онуудта Буряад Республикин Правительствын ажаябуулгын программын республикин Хүдөө ажакхион болон эдээ хоболийн министерствын бээлүүлгын ябаса тухай" асуудалаар хүдөө ажакхын министрэй орлогшо В. Д. Гарнаторов элидхэбэ. Энэ программын бээлүүлж талаар Хүдөө ажакхын министерство зарим тэдын хүдэлмэрийг ябуулаа гээд тэмдэглэгдэбэ. Мүнөө үедээ холын хараатай долоон программа бээлүүлхэн тулажмжээнүүд аблажа байнхай. Тэдэнэй тоодо хүдөө ажакхыг тогтонижоруулха ба хүгжьеөхэ, 1996-2000 онуудта агропромышленна үйлэдэбэрийн эрхихилэх гурим тухай болон бусад оролсоно. Гэхэтэй хамта хэмжээнүүдэй хэдэй аблажашье наань, малай тоо толгой үсөөрэн. Мүнөө үедээ хүдөө ажакхын предприятинуудта 132,6 мянган толгой эбэртэ бодо мал тоологдоно гэхэг гү, али үнгэрхэн жэлэй энэ чөвчнхитэй сасуулхада, 84 процентийн болон. Хонидой тоо толгой 22 процентээр, гахайн - 14 процентээр хороогдоо. Таряа, хартаабхаа, овоощ нэдондонойхиоо багаар сугалуулгагдаад байна.

Бээлүүлэгдэхээ байгаа программануудтаа министрствэнүүдэй, албан зургаануудые, иютагийн хүтэлбэрийн зургаануудые, агропромышленна комплексно предприятинуудые хабаадулха, олзо доход үгэхээ нэмэлтэ арга боломжонуудые олохо, дэлгүүрэй үедэх худалжэ шадаха хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй бэлдэхээ талаар Худоө ажакын министерство эрийд шууд худалмэри ябуулаагүй гэжээ залгалаа.

"Эдээ хоолой федеральна корпорацийн Буряад Республикаадахи филиалай хүдэлмэри тухай" асуудал харагдажа, тус эмхийн хүтэлбэрилэгшээ Ю. А. Бавыкин злихээ. Эмхийн байгууллагаан 1995 ондоо хойшио

республикин 188 ажлытай хэлсээнүүд баталгадажа, тэдэнэртэй хабарай тарилгые, ургаса хуряалгые саг болзортоны үнгэрэхын тута 80 гаран миллиард түхэригэй зээли угтэхэн байгаа. Ажлынууд үйлэдбэрилбэн продукция корпорациин филиалда худалдажа, 26,6 миллиард түхэригын тэхэрюулээ.

Бэшүүрэй, Зэдэн, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгэн, Кабанскын, Хяагтын аймагуудай ажажынууд үрийн шэридээхээр оронхой. Гадна корпорациин филиалнаа хүдөө ажажын продукции абаан Буряадай хладокомбинат, "Буряатхлебопродукт", "Плодовооц", "Урожай" нэгэдэлнүүд үриэс бусаажа шадаагүй байгаар.

1995-1996 онуудай үедэ үгтэхэн урьналамжые бусааха талаар хэмжээнүүдээс абаахые эдээ хоолий корпорациин филиалда республикин Финансын министерствэдээ, районуудай өөрчлийн хүтэлбэрийн захирагаануудтаа заагдаа. Гадна республикинхүн зонийн эдээ хоолий продуктнуудаар таанлгаряагүйгөөр хангахын тул агаарын бааруулалтадаа хангахын тул федеральнаа ба региональнаа жасануудые байгуулха, хүдөө ажажынхидые гүрэнэй жасануудтга үйлэдбэрилжээн продукцияа худалдаанайн түлөө гүрэнэй дэмжэлгэ үзүүлхэ, федеральнаа жасада хүдөө ажажын продукции үгэлгэс хангаха талаар хэмжээнүүдээс абаахые корпорациин филиал

"Буряад Республикин экономикодо хариаа ба ороной бусад нюгатуудхаа оруулагдаха урьнамжые дэмжэн урмашуулха комплексно программа тухай", "Хүн зониин түбэркулээ үбшэнхөө хамгаалах тухай" Буряад Республикин Хуулиин проект тухай асуудалнууд зүвшэгдөө.

Республикин Правительствын заседаниин худалдамжийн Буряад Республикин Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ Л. В. Потапов хүтэлбэрлилөө.

С. РИНЧИНОВ.

Буряадай үндэхэн лицей-интернадай байгуулагдааар 50 жэлэй ойдо

ЭРДЭМЭЙ ЭХИН ГУЛАМТА

Мүнөө үед гүрэн түрүмнай тулuur түйгэн байдалда ороод бийн сагта ямаршье эмхи зураганд нилээдхэн хүндэ үшэр саг өрээд байна. Нургуулинуудшье, эмшэлгын болон Соёлойшийн ордонгутаадай эхбайдалда шахардуу байдал нэгдэнэ. Тийгээб яабашье, урдаа табијан зорилгоёо алтүргээл гэжэ оролдоно бди. Манай үндэхэн буряад 1-дэхи интернат-лицей ямаршье тулuur байдалда ороошие haas, урагшал эрмэлзэжэ, бүхын тулгад гаран багшанар болон бүргүүлийн хүдэлмэрийлэгшэд, 500-гаад шахуу үхижүүдэ эхбайдалаа, нуралсал цүүжүүлгэс зохёон бүргүүляяа оролдоно. Илангаяа ирвэжээдэ манай нургуулиин тээвэрдэх эхэл иэрэтэй солотой таа болохонь. 1946 ондо Эсэргээжин хамгаалгын Агууехээний үүдээ арад зоноймнай эзэр байдал хэсүү хүндэ үнен байгаа. Тэрэ үед гүрэн түрэгэн нэргээхэ, залуу түнээ нургаха хэрэгтэй эхижээ, гүрэнэймнай нариадгашад үншэн үлэхэн түнээ, гэр булэлөө одон.

ядуу байдалда орохон хүүгэдэй, гэр бүлэнүүдэй дэмжэхэн тула интернат нургуулинуудые хаанаагүй нээжэ эхилн байна. Тэрэ тоодо манай республика буряад үхижүүдэй нургахын тула 1946 онай октябриин 18-даа Улаан-Үдэ хотодо 18-дахи буряад дунда нургуули нээхэ гэхэн тогтоол гаргажа, шэнэ нургуули өөрынгөө үүдэ эдир хүүгэдэй урда сэлихэн байна. Тэрэ гэхэн сагхаа хойши мүнөөдэр тэбхэр 50 жэл үнгэржэ, түрээл нургуулмийн алтан ойгоо тэмдэглэжэ байна. Тийгэжэ буряад арад зоной түүхэдэ баа нэгэ нуралсал болбосоролой талаар түүхынхуудаан нээгдээхэн. Шэнэ нургуулида нурхажа дуратай үхижүүд олон байгаа. Тиймэхээ нүблэгэн бэржэ, хурса ухаатай, урагшaa нанаатай, абыас ехэтэй үхижүүд буряад нургуулида нурхажа эхилн юм.

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

- Түрэл арагаймнай хүгжээ "үнэн", буряаг театр, буряа нургуули тон ехэ габьяатай дэмы хэлсэдэггүй гээшэ. М жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхээс үнэн" нонинойхиг 50 жэлэйнг

Мүнөө болоод байхад, харагжа үзэхэдэмний, шэнэ нургуули эгзэн түрүүн дүүргэгшэд бултадаадээс эрдэмтэй болонон байгаа. Тэдэнэр Эхэ оронийнгоо здэб хото городуудаар - Москва, Ленинград, Томск, Омск, Новосибирск, Киев, Ташкент, Алма-Ата, Эрхүү. Шэтэдэ дээдэ нургуулинуудыг дүүргээ нэн. Тэдэнэй дундаа түрүүшүн "хараасгайнууда" Д. Г. Баяртуев, В. В. Морохоеv, П. С. Дырхеев, тэдэнэй нүүлээр Н. Н. Сергеева, Н. П. Осипова, Р. Б. Тудупдоржиева, А. Д. Тармаева, Н. С. Петинова, Г. Д. Туленов ба бусад ороно.

Манда нураан тэрэ үеын хүбүүд, басагад арад зонойнгоо, орон нютагайнгаа, үндээн яхатанайнгаа нэрэ солье нилээд дээрэ үргэжэ, нургуулиингаа нангин нэрые, алдар солье сүүрхүүлжсан байха. Тэдэнэй

тоодо эрдэмэй докторнууд, кандидадууд, гүрэн түригэе, нютаг нутынгаа ажабайдалын жёлдоодогшодшье байгаа. Тэдэмний Сергей Николаевич Буддаев, Константин Андэевич Албашеев, Октябрь Ефимович Занданов, Доржо Тибочеевич Цыремпилов, Владимир Ринчинович Очиров ба бусад болоно.

Түрэл нургуулилмай
өөхэдьнгөө нурагшадта гүнзэгъя
эрдэм мэдэсэ олгожо, арада
зондоо, нюатаг нугадаа аша
тухатай хүнүүд болохоор
тэдэнээ нурган
хүмүүжүүлэхнийн эндээ элеэр
харагдана. Буряад интернат
нургуули дүүргэгшэд хаанашиб
ябахадаа, ямаршье ажалда
хүдэлхэдэе, урагшатай, хододоо
туршуулжүүлэх ачнаа явааг юм.

(Тұтасхамши, 3-жеки шоура)

Бүряад Республикаын Президенттын Зарлиг УЛААН-ҮЛЭ ХӨТҮҮН

ЧАГААНДЫН НЮТАГАЙ ӨӨНЭДҮН ХҮТЭЛБЭРИЙН

тушаалнаа болоулха.
2. Гар табиан сагхаа
Зарлиг хүснэгтэй орохо.
Буряад Республикин
Президент
Л. В. ПОТАПОВ.
Улаан-Үдэ.
Правительствын байшан.

Буряадай үндэхэн лицей-интернадай байгуулагдааар 50 жэлэй ойдо

УРАН ҺАЙХАНДА ДУРАТАЙГААР

1980 оной октябрин 10-да Буряад Республикин Соёлой болон Эрдэм нуралсалай министерствэнүүдэй тогтоолнуудай ёоор республикин 1-дэх интернат нургуулиин дэргэдэй буряадай нэгдэхий искуствын нургуули нээгдэхэн байна. Тэрэ нургуулиин директорээр П. И. Чайковскии нэрэмжэтэ хүгжэмэй училишии аүүргэгшэ Эржена Эрдынеевна Шагаева томилдоо нэн.

Искуствын нургуули түрүүшүүгээ алхамуудаа эхилжэ, үхижүүдэй эстетическэхүмүүжүүлгэ ябуулаа программаандыде, нуралсалай түсэбүүдэе табижа эхилээ бэлэй. Тийхэдээ үхижүүдэй талаан бэлигие хүгжэхэгшэн гол зорилго табигдаан байна.

Искуствын нургуулида буряад арадай хүгжэмэй инструментнүүдэй, уран зурагай, хоорой, театртай, хатарай, уран һайханийн ойлгожо нурхажа таңагууд нээгдэбэ. Энэ нургуулидамнай эгээл түрүүлэн далаад нурагшад нуража эхилэхэн нуралсалаймийн программа 1-дэхинээ 9-дэхий классууд хүрэтэр нурагшадые нургахаар хараалагдаан байгаа. Түрүүшүүнай багшанар тэхэдэ, Людмила Григорьевна Пархаева, Светлана Намсараевна Намжилон, Светлана Кимовна Золтоева, Сергей Ламажапович Дамбаев, Дарима Николаевна Кондакова, Санжи Ширалович Ширалов гэгшэд болон.

Искуствын нургуулиин нээгдэхэн урда тээ буряад интернат нургуулида уран һайханий харалга яналаа ехээр хүгжэхэн байгаа. Энэ нургуулида олон жэлэй туршадаа үхижүүдэй конференц

Б. Вампилов, Ф. Иванов, Ч. Павлов, Ч. Генинов, Т. Вампилова ба бусад талаан бэлигээ хүгжөөхэдэнь туналдаг байгаа. Тийгээ тус нургуулиинхид республикин, зональна уран һайханий харалгануудаа нэгэнтэ бэшэ шангай нуринуудые эзэлхэхэн гадна. Эхэ ороноймийн нислэл хото болохо Москвада үнгэртэдэхэн Буряадай литература болон искуствын декадада хабаадаан байна.

Удаань Т. Т. Танхаев, В. Ц. Гунзынов гэгшэд искуствын нургуулиин директор нүүдээр хүдэлэв. 1985 ондо манай нургуулиин директорээр Клавдия Доржиевна Шулунова-Бадмаева томилдоо нэн. Тэрэгэхэн сархаа хойшо нургуулийн шэнэ шатада гарсан юм. Мүнөө үедэ нургуулиин директорээр Л. Г. Пархаева, завучаар Е. Е. Гомбоева гэгшэд хүдэлнэ.

Мүнөө үедэ манай искуствын нургуулиин багшанар буряад арадай маргаждажа байхан хүгжэмэй инструментнүүдэе нэргэхэ, үхижүүдэй инструментнүүдээрээ наадахаа дүршэл шадабариие һайжаруулжа, эрхим ансамбл, оркестр эмхицхэх, театральна таңагта шэнэ зүжэгчүүдэе табижа, үхижүүдэй түрэл хэлээс мэдэлгэе улам һайжаруулха, уран зурагай таңагта оршон тойронхи байгаалида, гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлжэ, хоорой таңагтабуряад арадай дуунуудые гүйсэдхэлгэ эмхицхэх гэхэ мэтэ зорилгонуудые бэелүүлнэ. Тэрэнэй түлөө багшанарай методическа хүдэлмэри дээшэлүүлэгдэнэ, нээмэл хэшээлнүүд, конферен-

цинүүд, тусхай курсанууд эмхицхэгдэнэ. Үхижүүдэй эрдэм мэдэсээс дээшэлүүлхэн тутаа багшанар нурагшадаа хүгжэмэй теоритой, хүгжэмэй литература болон сольфеджиотой, уран зурагай, театртай, хатарай түүхэтий танилсуудаг байха юм.

Эдэ бүхын хүдэлмэри эрхимээр үнгэртэхэнэй ашаар манай буряад арадай инструментнүүдэй оркестр олон жэлэй туршада ресиубликин, городийн харалгануудаа лауреадай, дипломантын нэ-

рэ зэргэнүүдэй хүртөө нэн. Эдэ олон жэлэй туршада оркестрые Л. Г. Пархаева, С. Д. Батожабай, С. А. Пархаев гэгшэд ударидаа. Мүнөө үедэ тус оркестрые Буряад Республикин габьяата артист Анатолий Николайчук хүтэлбэрилнэ.

Мүн хатараймийн таңагайхид уласхороондын, Россин, республикин уран һайханий фестивальнуудай лауреадууд болонон юм.

Уран зурагай, хоорой таңагайхид, арадай аман зохёлой ансамблинихид хилын саана болон манай орон дотор үнгэртэдэг конкурсын болон харалгануудаа хабаадажа, заатагуй илажа гардаг габьяатай.

Манай нургуулиин дуу, хатарай "Наран" гэжэ ансамбл бүхэрэссин "Орленок", "Океан" гэхэн лагерьнуудаа болонон фестивальнуудай, "Алтаргана", "Сагаан һарын дангина" гэхэн конкурснуудай лауреадууд юм.

Манай үхижүүдэй хатар наадые Японийн, Франциин, Австралиин, Монголийн, Хитадай делегацинууд нэгэнтэ бэшэ хаража, үндэрөөр сэргнээ нэн.

Искуствын нургуули аүүргэхэн олон нурагшадаа шэлэн мэргэжэлээрээ мүнөө үедэ тусхай дундаа дээдээ нургуулийн дуунаа.

**Л. ПАРХАЕВА,
искуствын 8-дахи
нургуулиин директор.**

**ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус
нургуулии нурагшадаа
Буряадай 2-дахи
литерацшура болон искуствын
үзэрийнүүдэй үедэ 1959 ондо
Москва хотодо паада
харуулжа байна.**

нургуулиин архивай фото.

Энэ нургуулиин шабинаар яхаха үемнай: "өөхэн сохи бөөрэ" мэтэ бэшэл нэн. Үлдэхэ даарахаа яхалан үзэхэн зомди. Хайрата эхэ, эсэгтынгээ эрхэлүүлгэ, хүмүүжүүлгэхэн хажаа тээ үзэшшөөшье һаа, сэдхээлэхийн мэдэрэл бэе бээдээ ольхотон, ёхотовий ахаа дүүгэй эб ехэтэ нүхэсэлэй эрхэ байдалые бидэнрэйт түхөнэн түрэл гуламтамай гээшил.

Багшанарийн саашаихи хуби заяандамнай хэдээр нүүлөөлнээн бэ. Ажабайдалай урасхал соо тон лэөөрингөө зүргэ танижа, түрэлхийнгээ табисуур алдангийн хүгжэөжэ, уладаандоо түнхэдэй яхажынай түлөө ехэ оролдолго гаргадагын үзэл дэмбэрэлтэй байгаа юмэл.

Ханын һонин саг үргэлжэ гаргагдажа, нургуулийн ажайдал бидэндэдуулгагдажа байдаг һааб даа. Үтүн забнаарлалай үедэ "радиогазет" олоной анхарал татаагаа бэлэй. Нэгтээ арбадаахи классай нурагша памайе, 9-дэхин Даша Дамбаевые, 8-дахин Солбон Ринчиновын багшанарай таңалгада дуудажа оруулба. Тэндээз бидэгурбан гарахадаа, шог зугаатаа ханын һониний редколлегийн гэшүүд—бинь бэшэ хоёрноо ахаа хадаа редакторын, Даша шүлэг

ХҮНЭЙ ЗЭРГЭ ХҮН БОЛГОХО

Багша тухай угэ

Үрэжэл ехэтэ үргэн һайхан ھэжэнгэ голой зүүлжээ нэмжийн номхон налуу хадануудай нэмжээталын дунда оршодог Загаатые ажалша зоний нуурижаан нюог гэжэ харааа ойлгохоор; сэб сэхэхэн гудамжанууд, сэбэр барилгатай гэрнүүд хүнэй анхарал абааар татадаг. Энэл нюогтагай шуран, хёрхо хурсаа харасатай, түргэн бодолтой, шангаа гэшхэдэлтэй басаган нюогтагайнгаа хэшэг, бэлгитэ дүүрэн хүртэн н Евдокия Хашкоевна Үндонова 1958 ондо Дээдэ-Худанай дунда нургуули дүүргэгэн намтартай. Нүүлээрэй залуухан басаган нэгэжээлэй туршада Чисааны 7 жэлэй нургуулида багшаа ажаллаа.

Удаань БГПИ-дэ оржо нургаад, 1963 ондо нуралсаа дүүргээд, хахад жэлэй туршада Чисааны дунда нургуулида хүдэлнэй нүүдэл 1966 ондо интернат нургуулидаа мүнөө болотор ажаллан. Энэ хугасаа хадаа бүхын эдирзуулсананай нээлтэй бэлиг шадабар, сэдхээл зүрхэндэй уряа бодол Буряад ороноймийн олон тоото үри хүүгэдээ хүн болгож бүрдүүлхэ, эрдэм бэлиг олгох, хүмүүжэл абаа замайн эхинэ нэн түрүүн эхын уялга дүүргэжэ ябдан, эсэшэ сусагчийгээр ажалжажа ябдан үсөөхэн намтартай багша—хүмүүжүүлэгшэ гээшэ ааб даа.

Гушан жэлэй туршада 3 класс, 3 выпуск, 1-дэхинэ ажажа, нургуулияа дүүргэгэрын, далийн хүсөөжэ, олохон лэ хүбүүд, басагадые олоний дундаа табиан гэшэл даа. Имэй удаан болзор соо таңалгарягүйгээр ажалжажа ябдан үсөөхэн намтартай багша—хүмүүжүүлэгшэ тус нургуулиин түүхэдэг үгли ёнотай.

Евдокия Хашкоевна али бүхын юумээр һонирходог, яажашье һааны, хэндэшье таңалхал бодолтой ябадаг таңагхай хамбибид. Нурагшадаа зунаай зулыг сагтаа, нуурай эрьедэж ажаллаа, амарааб, хүдэржэоб, ажалай ёнотой дүршэл нурагшадаа олгооб.

Евдокия Хашкоевнагай залуу

наананай нэхэн хамаар үхижүүлэгшэ ааб даа.

Тийхэдээ Хара Аалайн

эрьедэ оршодог "Артек",

"Орленок" гэхэн бүхэрэссин

лагерьнуудтаа нурагшадаа

аамархан намтартай.

Хүндэтэ Евдокия Хашкоев-

нагай ажалай намтар хара-

хада, золтой бүнчилт атаар-

хамаар багша гээш. Ҳады

олон түрэлхидэй үршөөдэ

хүртэдэг гээшбэ. Ҳады удаан

саг соо түрэл "Туяа" лагерьтаа

нурагшадаа зунаай зулыг сагтаа,

нуурай эрьедэж ажаллаа,

амарааб, хүдэржэоб, ажалай

ёнотой дүршэл нурагшадаа

олгооб.

Евдокия Хашкоевнагай залуу

наананай нэхэн хамаар үхижүүлэгшэ ааб даа.

Эрдэмийн эхэдээ 1963 ондо

бэлгийн бүхэрэссин

лагерьнуудтаа нурагшадаа

аамархан намтартай.

Хүндэтэ Евдокия Хашкоев-

нагай ажалай намтар хара-

хада, золтой бүнчилт атаар-

хамаар багша гээш. Ҳады

олон түрэлхидэй үршөөдэ

хүртэдэг гээшбэ. Ҳады удаан

саг соо түрэл "Туяа" лагерьтаа

нурагшадаа зунаай зулыг сагтаа,

нуурай эрьедэж ажаллаа,

амарааб, хүдэржэоб, ажалай

ёнотой дүршэл нурагшадаа

олгооб.

Евдокия Хашкоевнагай залуу

наананай нэхэн хамаар үхижүүлэгшэ ааб даа.

Тийхэдээ Хара Аалайн

эрьедэ оршодог "Артек",

"Орленок" гэхэн бүхэрэссин

лагерьнуудтаа нурагшадаа

аамархан намтартай.

Хүндэтэ Евдокия Хашкоев-

нагай ажалай намтар хара-

хада, золтой бүнчилт атаар-

хамаар багша гээш. Ҳады

олон түрэлхидэй үршөөдэ

хүртэдэг гэ

21, ПОНЕДЕЛЬНИК

КАНАЛ "ОРТ"

16.00, 02.25 Новости.
16.15 Монетный двор.
16.20 Город собак.
16.45 Марафон-15.
17.00 Звездный час.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Джэм.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
19.20 "Новая жертва".
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Мы.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 "Багз-Электронные жучки".
"Пульс".
23.45 Жизнь замечательных людей.
00.10 Футбольное обозрение.
00.40 Х/ф "В четверг и больше никогда".

КАНАЛ "РОССИЯ"

16.30 За околицей.
16.45 Лукоморье.
17.10 Детские новости.
17.25 Русское лото.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.05 Байгал.
18.20 Сагай суурян.
18.40 Телевизионный театр Сибири представляет.
20.25 Курьер.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.
КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Джентльмен-шоу.

23.00 Детектив по понедельникам. "На острие ножа".

24.00 Телескоп.

00.30 Артобстрел.

01.00 Вести.

01.30 Товары - почтой.

01.40 Не спи и смотри.

АРИГ УС

16.00 Мультсериал "Еноты".
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 Сериал для подростков "Супербой".
17.05 Аптека.
17.15 Открытия недели.
17.50 Мультфильм.
18.00 "Благая весть".
18.30 Сериал "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.30 Музыкальный подарок.
19.45 Налоговый вестник.
20.05 Конкурс красоты "Мисс Москва-96".
21.30 6 новостей.
21.40 Скандалы недели.
22.10 Х/ф "Иланта".
23.25 Клуб всемирного юмора "12 копеек".

ТИВИКОМ

12.00 Анонс. Муз. канал.
13.00 Сегодня.
13.25 Сериал "Моисей-законодатель", 2 с. (Италия - США).
14.15 Программа В. Познера "Человек в маске".
14.50 Латиномания.
15.00 Сегодня.
15.15 Х/ф "Наш двор".
16.50 Доктор Угол.
17.00 Сегодня.
17.15 Мир кино: "Барракуда" (Австралия).
18.50 Латиномания.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Мир кино: "Робокоп".
20.50 Телегазета.
21.00 Итоги.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Док. сериал "Исчезнувшие цивилизации".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

ОТБ

5.30-21.00 Профилактика.
3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.

21.20 Курьер.

21.30 Кинокомедия "Папаши".

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22, ВТОРНИК

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 01.50 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.55 Смехопанорама.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "ТАСС уполномочен заявить", 9 с.
15.00 Мультфильм.
15.10 Брэйн-ринг.
16.15 Монетный двор.
16.20 Город собак.
16.45 Мультитроллия.
17.10 Волшебный мир.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 До 16 и старше.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
20.10 Час пик.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Большая жизнь", 1 и 2с.
02.10 "Пятница, 13".

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
11.00 "Санта Барбара".
11.55 Товары - почтой.
12.05 "Санта Барбара".
13.00 Вести.
13.20 Совершенно секретно.
14.20 Товары - почтой.
14.25 Деловая Россия.
14.55 Иванов, Петров, Сидоров...
15.40 За околицей.
16.00 Вести.
16.20 Проще простого.
16.50 Анонимные собеседники.

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.15 М/ф.
17.25 "Династия", 113 с.
18.15 Музыкальные встречи.
19.05 Байгал.
19.20 Курьер.
19.30 Книга Памяти.
19.50 Пульс.
20.10 Сагай хурдэ.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Раз в неделю.
22.55 От форте до пьяно.
23.20 Док. фильм "Вскрытие пришельца - факт или вымысел?".
00.20 Эх, дороги!
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Кто во что горазд.
01.45 Звуковая дорожка.

АРИГ УС

16.00 Мультсериал "Еноты".
16.30 Сериал для подростков "Супербой".
17.00 Аптека.
17.10 "Дела сердечные".
18.05 "Благая весть".
18.35 "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.35 Сериал "Вавилон-5".
20.30 Муз. подарок.
20.45 Ток-шоу "Акулы пера".
21.45 6 новостей.
21.55 Нон-стоп лист.

22.05 История государства Российского: х/ф "Легенда о княгине Ольге", 1, 2 с.
00.35 Дорожный патруль.

ТИВИКОМ

12.00 Анонс. Муз. канал.
13.00 Сегодня.
13.15 Сериал: "Моисей-законодатель", 3 с.
14.05 Лучшие цирки мира.
15.00 Сегодня.
15.15 Х/ф "Лурджа Магданы".
16.20 Латиномания.
17.00 Сегодня.

5

17.15 Мир кино: "Человек из страховой компании".
18.45 Русский альбом.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Телегазета.
20.10 Фестиваль мини-сериалов. "Женщины с Дикого Запада".
21.00 Герой дня.
21.30 Футбольный клуб.
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Времечко.
23.30 Полчаса о теннисе.
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

ОТБ

6.30 Теледом.
7.20 Суурян (новости на бур.языке).
7.30 ОТБ представляет "Русский Израиль".
8.00 Зависит от тебя.
8.15 Тележурнал "Здоровье".
8.25 Эй,ухнем!
8.40 Блок Нот.
8.55 Мультфильм "Наследство волшебника Бахрама".
9.15 Х/ф "Свой среди чужих чужой среди своих".
10.50 Музыка всех поколений.
11.05 Чрезвычайный канал.
11.30 Лукоморье.
16.00 Искусство 20-го века.
16.20 Новости кино.
16.40 Мультфильм "Барон Мюнхгаузен".
16.55 Реклама.Х/ф "Шестой".
18.20 Док. фильм "История государства Российского".
18.40 Ералаш.
19.00 ОТБ представляет "Подлеморье".
19.30 Клип-презент.
20.00 "Двадцать ноль-ноль".
20.25 "Наедине со всеми" (прямой эфир).

3 КАНАЛ

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 "Формула любви".

23, СРЕДА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 01.45 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Тема.
11.50 В мире животных.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "ТАСС уполномочен заявить", 10 с. (зкл.).
15.00 Мультфильм.
15.10 Брэйн-ринг.
16.15 Монетный двор.
16.20 Город собак.
16.45 Кактус и Ко.
16.55 Домисолька.
17.10 Зов джунглей.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Тет-а-тет.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.

20.10 Час пик.
21.05 Парижские тайны Эльдара Рязанова.

21.45 Спокойной ночи, малыши!

22.00 Время.

22.40 Х/ф "ТЭСС".

02.05 "Пятница, 13".

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
11.00 "Санта Барбара".
11.55 Товары - почтой.
12.05 Врача вызывали?.
12.30 Деловая Россия.
13.00 Вести.
13.20 "Люди и манекены", 1 с.
14.40 Автограф.
14.50 Иванов, Петров, Сидоров...
15.30 Цивилизация книги.

15.45 Шаг за шагом.

16.00 Вести.

16.20 Проще простого.

16.45 От форте до пьяно.

17.15 За околицей.

17.25 Лукоморье.

17.50 Детские новости.

18.05 М/ф.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.15 Бамбаахай.

18.35 Видеозарисовка "Дыхание осени".

18.40 Толи.

19.00 Байгал.

19.15 Курьер.

19.25 Телегра: Толи.

19.45 Пульс.

20.00 Ракурс представляет.

20.35 Байкал.

20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.

21.20 "Санта Барбара".

22.20 Бочка меда.

22.55 Кто во что горазд.

23.10 Х/ф "Боб Робертс".

01.00 Вести.

01.30 Товары - почтой.

01.40 Музыка всех поколений.

01.55 Не спи и смотри.

АРИГ УС

16.00 Мультсериал "Еноты".

16.30 Сериал "Супербой".

17.00 Аптека.

17.10 "Дела сердечные".

18.05 "Благая весть".

18.35 "Антонелла".

19.25 Нон-стоп лист.

19.35 "Вавилон-5".

20.30 "Муз. подарок".

20.45 Ток-шоу "Я сама": "Другого поля ягода".

21.40 6 новостей.

21.50 Нон-стоп лист.

22.00 Телесериал "Специальный отдел": "Угроза".

23.00 Х/ф "И снова Анискин", 1, 2с.

ТИВИКОМ

12.00 Анонс. Муз. канал.

13.00 Сегодня.

13.15 Сериал: "Моисей-з

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

24.00 Частный случай.

00.15 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

- 12.00 Анонс. Муз. канал.
13.00 Сегодня.
13.15 Сериал "Моисей-законодатель", 5 с.
14.05 Чудесные годы.
14.50 Латиномания.
15.00 Сегодня.
15.15 Х/ф "Ну и молодежь".
16.50 Доктор Угол.
17.00 Сегодня.
17.15 Мир кино: "Любовь и ложь".
18.30 Русский альбом.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Телегазета.
20.10 Фестиваль мини-сериалов. "Женщины с Дикого Запада".
21.00 Герой дня.
21.30 Радар-спорт.
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Времечко.
23.30 Такова спортивная жизнь.
24.00 Сегодня.
00.35 Кафе "Обломов".

"ОТБ"

- 6.30 "Теледом".
7.20 Суурянан (новости на бур.языке).
7.30 ОТБ представляет "Старый парк".
8.00 Зависит от тебя.
8.15 Месяцеслов.
8.25 Москва моя.
8.40 ВГИК.
9.10 Мультфильм "Необычайное путешествие".
9.30 Х/ф "По главной улице с оркестром".
11.05 Пятое колесо.
11.45 Музыка в полдень.
16.00 Искусство 20-го века.
16.30 Мультфильм "Персей".
16.50 У окопицы.
17.05 Реклама.Х/ф "Признать виновным".
18.30 Док.фильм "История государства Российского".
19.00 "Камня цвет и серебра сиянье".
19.30 Клип-презент.
20.00 "Двадцать ноль-ноль".
20.30 Реклама.
20.35 Сказка на ночь. до 21.00 часа

"З КАНАЛ"

- 21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 "Бриллиантовая рука".

25, ПЯТНИЦА

- КАНАЛ "OPT"**
7.00 Телеуротро.
10.00, 13.00, 16.00, 02.55 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.10 Моя семья.
11.50 Пока все дома.
12.30 Утренняя почта.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Русский транзит", 2 с.
14.50 Мультфильм.
15.05 Брейн-ринг.
16.15 Монетный двор.
16.20 Город собак. Закл. серии.
17.00 Мечтать не вредно.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Действующие лица.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
20.15 Человек и закон.
20.45 Поле чудес.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40. "Коломбо идет на гильотину".
00.25 Взгляд.
01.10 Боевик "За 10 минут до полуночи".

- КАНАЛ "РОССИЯ"**
8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матти".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
9.55 В мире капитала.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.

- 11.55 М/ф.
12.15 Деловая Россия.
12.45 Торговый дом.
13.00 Вести.
13.20 "Люди и манекены", 4 с.
14.40 Автограф.
14.50 Иванов, Петров, Сидоров...
15.35 Шаг из круга.
16.00 Вести.
16.20 К 100-летию со дня рождения маршала Г.Жукова.
16.30 Момент истины.

БУРЯТСКОЕ ТВ

- 17.10 "Династия", 115 с.
18.00 Буряад орон.
18.45 Примите поздравления.
19.15 Панорама Бурятии.
20.00 Тележурнал "МТК - регион".
- КАНАЛ "РОССИЯ"**
- 21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.25 Сам себе режиссер.
23.00 Музыка всех поколений.
23.15 Товары - почтой.
23.25 Футбол. Чемпионат России. "Локомотив" (Москва) - "Ротор" (Волгоград).
01.30 Главный здесь - я.
02.00 Вести.
02.30 Адамово яблоко.

"АРИГ УС"

- 16.00 Мультсериал "Еноты".
16.30 Сериал "Супербой".
17.00 Аптека.
17.10 Телегига "Деньги...Деньги? Деньги!".
18.00 "Благая весть".
18.30 "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.30 "Вавилон-5".
20.25 Муз. подарок.
20.40 Ток-шоу "Профессия": моряк.
21.35 6 новостей.
21.45 Нон-стоп лист.
21.55 Х/ф "Шанхайский сюрприз".
23.35 Х/ф "Русский регтайм".

"ТИВИКОМ"

- 12.00 Анонс. Муз.канал.
13.00 Сегодня.
13.15 Сериал "Моисей-законодатель", 6, закл.с.
14.05 Чудесные годы, 55 и 56 с.
14.50 Латиномания.
15.00 Сегодня.
15.15 Х/ф "Эймос".
16.45 Русский альбом.
17.00 Сегодня.
17.15 Мир кино: "Шепот" (Канада).
18.45 Доктор Угол.
19.00 Сегодня (Новости НТВ).
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Телегазета.
20.10 Фестиваль мини-сериалов. "Женщины с Дикого Запада".
21.00 Герой дня.
21.30 Трюкачи Голливуда.
22.00 Сегодня.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Времечко.
23.30 "Театр теней".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ"

- 6.30 "Теледом".
7.20 Суурянан (новости на бур.языке).
7.30 "И свеча бы не угасла".
8.00 Зависит от тебя.
8.30 Шаг из круга.
9.00 Мультфильм "Антарктида".
9.20 Док.фильм "Долго ли будет Родина больна?..."
10.10 Х/ф "Новые похождения Швейка".
11.20 Блок Нот.
11.35 Клуб губернаторов.
16.00 Искусство 20-го века.
16.25 Мультфильм "Геракл у Адмета".
16.45 Реклама.Х/ф "Вне закона".
18.25 Док.фильм "Из истории государства Российского".
19.00 "Сила и красота".
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль".
20.20 Реклама.
20.25 "Наедине со всеми(прямой эфир).

"З КАНАЛ"

- 21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 "Птички на проводе".

26, СУББОТА**КАНАЛ "OPT"**

- 9.00 Приключенческий фильм "Груз без маркировки".
10.30 Слово пастыря.
10.45 Домашняя библиотека.
11.00, 16.00 Новости.
11.15 Не зевай!
11.45 Утренняя почта.
12.20 Смак.
12.45 Возвращение "Третьяковки".
13.10 Фильм И. Масленникова "Пиковая дама".
14.45 Умники и умницы.
15.30 Под знаком "Пи".
16.20 "Возвращение на остров сокровищ", 8 серия.
17.10 Окно в Европу.
17.40 В мире животных.
18.15 Колесо истории.
19.00 Новости.
19.20 Ералаш.
19.45 Золотая серия. Х/ф "Верные друзья".
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 "Вьетнам. До востребования", 10 (закл.) с.
23.35 Каламбур.
00.05 Коллекция 1 канала. "Жюль и Джим".

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 9.00 Вести.
9.25 Лукоморье.
9.55 М/ф.
10.25 "Мак и Матти".
10.50 По вашим письмам.
11.30 Вертикаль.
12.00 Вести в 11.
12.15 Книжная лавка.
12.30 Доброе утро!
13.00 Грош в квадрате.
13.30 21-й кабинет.
13.55 Анонимные собеседники.
14.25 Поэт в России больше, чем поэт.
14.55 Проще простого.
15.25 "Тайна Сахары", 5 с.
16.20 Ничего, кроме...
16.35 Де-факто.
17.05 Сад культуры.
17.35 Своя игра.
18.05 Песни России.
19.00 Вести.
19.25 Старая квартира.
20.40 "Королева Марго", 14 с.
21.35 Субботний вечер с 3.Гердтом.
23.10 Х/ф "Гарри Трейси".
01.00 Вести.
01.35 Двойной портрет.
02.25 Программа "А".

"АРИГ УС"

- 9.00 Мультсериал "Том и Джерри".
10.00 Детский сеанс: "Чиполлино".
11.30 "Это мы не проходили".
11.55 Нон-стоп лист.
12.00 Сериал о природе "Дикая природа Австралии", 6 с.
12.55 Х/ф "Сюжет для небольшого рассказа".
14.25 Нон-стоп лист.
14.35 Х/ф "Досье на Рейчел".
16.15 К 100-летию Ф. Раневской. "Великая Золушка".
18.00 "Благая весть".
18.50 Х/ф "Гордый бунтарь".
20.35 Муз. подарок.
20.50 Нон-стоп лист.
21.00 Х/ф "Раздвоение" (США).
22.40 Юмористич. программа "Назло рекордам".
23.10 Х/ф "Терминатор-2".
"Судный день".

"ТИВИКОМ"

- 9.00 Анонс. Муз. канал.
10.00 Детская энциклопедия.
10.30 Программа для детей "Улица Сезам".
11.00 Сериал: "Дети против монстров".
11.30 Мультсериал "Контен и господин Мольер".

12.00 "Тарзан".

- 12.30 Времечко.
13.00 Сегодня.
13.50 "Детективы Д.Х. Чейза", 1с.
14.40 Русский альбом.
15.00 Сегодня.

15.15 Телегазета.**15.30 Тележурнал.****16.00 Школьное ТВ.****17.00 Анонс. Сериал "Боишься ли ты темноты?"****17.30 Футбольный клуб.****18.00 Муз. поздравления.****19.00 Вести.****19.25 Волшебный мир Диснея.****20.20 "Королева Марго", 15 с.****21.15 У всех на устах.****21.30 У Ксюши.****22.00 Зеркало.****23.00 Репортаж ни о чем.****23.15 Любимые комедии.****"Спортлото - 82".****00.55 К-2 представляет.****15.45 Ничего, кроме...****16.00 Диалоги о животных.****16.25 Караоке по-русски.****16.55 Экипаж кругосветного плавания.****17.20 Репортер.****17.35 Футбол без границ.****18.05 Прогулка с Иоганном Штраусом.****19.00 Вести.****19.25 Волшебный мир Диснея.****20.20 "Королева Марго", 15 с.****21.15 У всех на устах.****21.30 У Ксюши.****22.00 Зеркало.****23.00 Репортаж ни о чем.****23.15 Любимые комедии.****"Спортлото - 82".****00.55 К-2 представляет.****"АРИГ УС"****9.00 Мультсериал "Омер".****9.55 Детский сеанс: "Флиппер-2".****10.45 "Дикая природа Австралии", ч. 7.****11.50 Х/ф "Красный Гаолян".****13.15 Нон-стоп лист.****13.25 Шоу Бенни Хилла.****13.55 Х/ф "Макаров".****15.35 Док. сериал "Тайны Все-Могущих".****16.05 "Благая весть".****16.35 Х/ф "Бульвар революции".****18.15 Нон-стоп лист.****18.25 История государства российского: х/ф "Ярослав Мудрый", 1 с.****19.40 Муз. подарок.****20.00 История государства российского: х/ф "Ярослав Мудрый", 2 с.****21.15 Ток-шоу "Мое кино".****22.05 Х/ф "Любовь русская, любовь французская".**

Буряадай үндэшэн лицей-интернадай
байгуулагдааар 50 жэлэй ойдо

СПОРТЫН ОРЬЁЛ- ӨӨДЭ

Буряадай 1-дэхи интернат нургулиин үхижүүдэй спорт эрхилэгдээ М. Б. Митупов, А. Б. Ринчинов гэгшэд тон ехэ габылатай байжан юм. Тэдэнэй нурагшадыг тоолобол, Чимит Митупов, Михаил Шантанов, Дулзэн Бабудоржиев, Яков Цуй-Ю-Сен ба бусад гээд лэ баргадашагүй. Тэдэнэй дунда илангааг Борис Зориктуевыг аурдамаар. Манай нургуули аүүргээн эрхим боксёр 1972 ондо Мюнхенде болонон Олимпиадада хабаадахадаа, эрхим найн үрэ дүн туйлаха, хүрэл медальар шагнагдаа бэлэй. Мүн Россин З дахин чемпион Виктор Намжиловыг нэрлэнгүй аргагүй.

Александр Бадмажапович Ринчиновэй ударидаан боксын секциэ спортын 16 мастер, мүн уласхондын классай спортын мастер урган гаранаан юм.

1977 ондо манай интернадта барилдаанай секциинүүд худалжээ эхилээ һэн. Тэдэниие СССР-эй болон Россин оло дахин чемпионууд Клим Самсонович Олзоев, Нима Сосорович Ивахинов гэгшэд ударидааг байгаа. Тийгээж барилдаан гээш үхижүүдэймийн эгээл ауратай спортын зүйлүүдэй нэгэн болоо һэн. Мүнөө үедэ манай нургуулидаа барилдаанай тренернүүдээр В. С. Ивахинов, Ж. Б. Базаров гэгшэд худалжээ. Тэдэнэр арба гаран спортын мастернуудыг бэлдэнхэй. Тэдэнэй тоодо Цырен-Доржо Халтанов, Гомбо Шагдууржапов, Баир Хамгаев, Максим Моловон, Юрий Партихеев, Александар Гармаев, Анатолий Батуев ба бусад ороно.

Нур харбаанай секциие Валентина Базарова Базарова ударидаан байна. Тэрэ спортын б мастерыг бэлдэнхэнюм. Тэдэнэй тоодо Россин чемпионка, уласхондын классай спортын мастер Гэрэлмаа Эрдйнэева (Цыремпилова) ороно.

Тон олон нурагшадай хабаададаг секци хадаа даамай секци болоно. Тус секциие Ф. А. Завелинский хүтэлбэрилдэг. Манай эгээл эрхим даамшадыг нэрэлбэл, Баир Ринчинов, Содном Сандацов, Баярма Дамбаева, Ариона Санжаева ба бусад болоно.

Манай нургуулиин үхижүүдэй спортын талаар туйлаан гайхамшагта амжалтанууд юрын лэ физкультурын хэшэлнүүдээ эхитэй гэжэ хэлэхэх хэрэгтэй. Мүн бидэнэр нургуулидаа ходо "Хүхюүн стартнууд", "Элүүр энхи үдэр", "Эдиргяншалагша" гэхэ мэтэ найндэрнуудыг үнгэргэжэ байдагбди. Гадна нургуулиингаа түрүү нуури эзэлхын тута футбольоор, баскетболоор, волейболоор, столой тениссээр, даамаар, шатараар мүрүсөөнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байдаг.

Манай нургуулида аяншалагын ба нютаг ороноо шэнжэлгын худалмэри яхала найнан ябуулагдана. Нургуулиимийн аяншалагшад республикин 8 дахин чемпион юм. Тэдэнэр Россин түрүү нуури эзэлхын түлөө мүрүсөөнэд 3 дахин хабаадаан байна.

В. ИЛГЕЕВ,
буряад лицей-интернадай
физкультурын багш.

ТҮҮХЭ ШУДАЛХЫН ТУЛА

Хуушан монгол хэлэ бэшэгний монгол арадаймийн түүхэ, соёл хадгалан байдаг гээш. Монгол тургатанай нэгэн болохо буряад үндэшэ яхатан мүнөө үедэ хэлэ бэшэгээ, ёх заншалаа, шажан мүргэлээ һэргээж, хүгжөөж байна. Эгээл энэ үедэ хуушан монгол бэшэгтээ нураха, тэрэнэх хэрэглэхэмийн тон ехэ баялаг болоно. Хуушан монгол хэлэнэй хүсөөр үндэштэнэйнгээ түүхэ шудалха аргатай болонбоди.

Наймадахи, юнэдэхи, арбадахи, арбан нэгэдэхи классуудыг хоёр бүлэг болгоож, хайн дураараа нураха программаар нургадагбди.

1994 ондо минии хуушан монгол хэлэ заажа эхижэ байхада, үхижүүд буряад хэлээшье ойлгохогүй шэнти, монгол хэлээрээ ёнын тэдэ бэшээд, үншиад, гүйдэжэ ябашадаг байгаа һэн. Нэднөндөнхөо хойши бултаа буряад хэлээтэй болошиод, хуушан монгол хэлэндээ үнэн сэдэхэлнээ нураха дуратай үхижүүдлийн олон болох байхада.

Мүнөө зун дүүргэхэн арбан нэгэдэхи классуудаа арбаад үхижүүд хуушан монгол хэлэндээ нураха, тэрэх хэлэндээ үнэн зүрхэндээ дуратай, ехэ бээрхэнд болоо. Тэдэниие нэрлэбэл, Мункуева Аида, Найданова Валя, Дашицыренова Альмар, Самбуева Саяна гэхэ мэтшүүд болоно. Тэдэнэр бэшэжэ, номуудыг уншажа шададаг болоо. Абяан зүй тухай, хэлэнэй зүй (грамматика) хэрэглэжэ, хэлэжэ шадажа бабага-бага үгнаймагаар илгаха үгүүлбэри зохёхо, боготи наиртуулга бэшэжэ шадажа хэмжээндээ хүрэхэн байна.

Мүнөө зун болонон хуушан монгол бэшэгэй олимпиадада манай нургуулидаа табан үхижүүд хабаадаад, арба нэгэдэхийн нурагшад Найданова Валя, Дашицыренова Альмар, Мункуева Аида нэгэдэхи нуури эзэлээ. Найданова Валя дээдэ нургуулиин шалглалтада хари хэлээх хуушан монгол хэлээр тушаагаад, Буряадай гүрэнэй университетэд зүүн зүгэй факультетдэ ороноонинь урматай.

**Чимит-Цырен ДАШИЦЫРЕНОВА,
хуушан монгол хэлэнэй багш.**

Буряад орондоо Советскэ Союзай түрүүшүн Герой Гармажап Аюрович Гармаев түрэхөөр 80 жэлэй ойдо

взводой командир лейтенант Василий Федорович Орешкин байгаа. Гармажап Гармаев командаа иоргандаа үргэлээд, өөрийнгөө чадаа руааашаа һэн. Гэхэтэй хамтаа тэрэ дайсанай солдатууды чадаа асаржа, эрэлхэг зоригтой сэргэш байнаа оло дахин харуулдаг һэн. Тэрэ нэгтэй дайсанай эзэлнэн газар дээрэ мүлхижэ ошоод, газар малтажа түхээрэн байрын гранатаа бутаа сохёо бэлэй.

1940 оной январь һарада мүн лэ дайсадта обёорогдонгүйгөөр ошожо, дайсанай пулемёт гартаа оруулсанай удаа бүхын полкын добтоло хэрэгье ханганаан байна. Тэрэ эрэлхэг зоригтой, хүсэ шадал ехэтэй, журамайтай сэргэш гэж полк соогоо мэдээжэ болонон байгаа. Уданшье гайдалхы даабаринуудыг эрхимээр дүүргэж, эрэлхэг зоригтойгоор дайсантай тэмсэхэнтүүлэе СССР-эй Верховно Советэй Президиумий 1940 оной априлиин 11-нэй Зарлигаар Гармажап Аюрович Гармаев Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Тийгээж тэрэ буряад хүбүд сооюу түрүүшүн Герой болоо бишүү. Улаан Армийн зэргэхээ Г. А. Гармаев

АРАДАЙМИЙН ЭРЭЛХЭГ СУУТА ХУБУУН

1996 оной сентябрь һарада тэрэ 80 нахатай болох байгаа. Тэрэ оройдоол 29 нахатайдаа Эсэгэ ороноо хамгаалан, баруун хилэ дээрэ дайшалхы харуулда байтараа алдана унаа юм. Дайсанай зэрлиг номон тэрэниие алтан дэлхийнээ хахасааан байгаа бишүү.

Г. А. Гармаев Зэдэйн районой Дээдэ-Тори нууринда 1916 ондо түрхэн юм. Тэдэнэй эхэ, эсэгэнь машад байгаа. Гармажап Дээдэ-Ториин дуудаа нургуулид дүүргэхэнэй удаат түрэл колхоздоо ажаллажа эхилэн намтартай. Тэрэ нахатар багашье һаа, мал харуулагшаар, адуушанаар, газар хахалагшаар, үбнэ сабшагшаар ажаллажа, таряшанай хүшэр ажалие оөр дээрээ мэдэжэ абаан бэлэй.

Гармажап Гармаев, Михаил Капелин, Дэмбэрэл Дашиев болон бусад нүхэдтэйгээ хамтаа 1937 оной октябрин 16-да сэргэгэй бодого албандаа татагдаан юм. Тэрэ Буряадай морин сэргэгэй бригадын кавалеристээр албая хэжэх эхилэн, удаань тэрэ тус полкын 400 сэргэшэд ба командирнуудтай хамтаа Ленинградта сэргэгэй округто элгээгдээ. Тэрэ үедэ ороноймийн баруул хилэ дээрэхи байдал бирагдаж байгаа хамтадаа.

Гармажап Гармаев, Михаил Капелин, Дэмбэрэл Дашиев болон бусад нүхэдтэйгээ хамтаа 1937 оной октябрин 16-да сэргэгэй бодого албандаа татагдаан юм. Тэрэ Буряадай морин сэргэгэй бригадын кавалеристээр албая хэжэх эхилэн, удаань тэрэ тус полкын 400 сэргэшэд ба командирнуудтай хамтаа Ленинградта сэргэгэй округто элгээгдээ. Тэрэ үедэ ороноймийн баруул хилэ дээрэхи байдал бирагдаж байгаа хамтадаа. Гармажап Гармаев стрелково дивизиин 7-дохи полкын 257-дохи взводой пулемётчик байнаа от делениин командирэй захиралтаар тагнуулдаа элгээгдэжэ, дайсанай бүлэг снайпернуудай хоргодонон газарыг мэдэжэ абаа һэн. Гэбэшье нөөргөө бусаха гэхэдээн, дайсад совет сэргэшэдэх хайра гамгүйгөөр буудажа эхилээ. Эрэлхэг зоригтой пулемётчик Гармаев өөрийнгөө сэргэшэдэх гансаараа хамгаалан аршалха гэжэ шийдээ һэн. Энэ шанга тулалдаанай үедэ дайсадай олон сэргэшэд хүлээе буулгагдаа. Гармажап Гармаев нүүлшүүнгээ гранатаа дайсан тээшэ шэдээд, ойн захада амарха гэжэ байтараа, танил хүнэй дуу гэнти соносоо һэн. Тэдэнь шархатаан борын

табигдажа, түрэл нютагаа бусадаа, районой НКВД-гэй таңгата ажаллаа, удаань партийна худалмэрийдээ бэлжүүлэгдээ һэн.

Тэдэнэй эдэбхи үүсчэлээр сомоний Совет бүридэ армида алба хээгүйшүүлэд дундаа взводууд ба эскадронууд байгуулагдааг һэн. Тэдэнь дүй дүршэлтэй инструкторнуудай хүтэлбэри доро сэргэгэй элдэб кружогуудтаа, спортивна мүрүсөөнүүдтэх хабаадааг байгаа. Тийгээ Улаан Армийн зэргэдээ алба хэхээр бэлэн замуулшуу хүмүүжүүлэн нургагдадаг байгаа хамтадаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайны эхилхэдэ Г. А. Гармаев найн дураараа Эсэгэ ороноо хамгаалхаяа мордоо һэн. Тэрэ 1942 ондо командирнуудай курсануудыг дүүргэж, Хяятын хилэ шадархи отрядай взводой командаа томилогдоон байгаа. Уданшье гайдалхы, 1944 оной априль һарада ороно баруун хилэ дээрээ эльгээгдээ. Тэндэ ошоод дайсантай тэмсэхүү үедэх хэдэх шархатаа. Гармажап Аюрович хүндэ шархануудаа уламжалаа, 1945 оной июлиин 16-да Брестын суута хэрэмэй захада нахаа баран юм. Тийгээж манай нютагай хүбүүн Эсэгэ ороноо хамгаалан, ами бэээ хайрлангүү тэмсэхэн гэшэ Гармаевий нэрэмжээтэй үйлсэнүүд, колхоз бишээ Забайкалийн сэргэгэй округой заставаа тэрэнэй нэрэ зүүдэг болоо. Г. А. Гармаевий нэрэмжээтэй заставадаа, жэшээлжэдээ. Зэдэйн районой хүндэ алба хэдэг юм. Тийхэдэ Петрапавловка һуурцда Советскэ Союзай Герой Г. А. Гармаевий хүндэ бодхогдоонхой. Тэрэшэлэн Гармаевий шанд хүртэхэ талаар спортивна мүрүсөөнүүд саг үргэжээ үнгэргэгдэжэ байдаг.

Мүнөөдэр, октябрин 18-да, Советскэ Союзай Герой-манай нютагай хүбүүн Гармажап Аюрович Гармаевий түрэхөөр 80 жэлэй ойдо зориулагдааг баяр ёнолол үнгэргэгдэжэ байна. Тийгээж тэрэнэй мүнхэ дурасхаалда зориулагдаан хэмжээ ябуулгануудай программа бээлүүлэгдэхэ юм.

М. ЦАГАНОВ
Буряад Республикин
габьяатаа баша

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикин Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А. Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: С.Д.РИНЧИНОВ (редакторий орлогийн), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикин Президентын ба Правительствын аппарат), Д.Д.СҮНДАРОН (Буряад Республикин Арадай Хурал), таңагуудыг даагшид: Г.Х.ДАШЕЕВА, Н.Ц.ДОНДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, В.И.ПИНГАЕВ (хэвлэлийн директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ,
Каландариншилийн
үйлсэ, 23, "Буряад үзүүн"
газетын редакции.

Газетэ хэблэлэй 2
хуудаан хэмжээтэй.

Индекс 50901,
Хэхэг 4317.
Хэблэлэд
тушаагдаан саг 17.00.

"Республиканска типографи" газет
АО-до газетэ хэблэгдээ.
Директорийн телефон: 2-40-45.
Б-0079-дэхи номортойгоор
бүридхэлдэ агаанхай.
Заказ № 7871.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторий орлогийн - 2-68-08, харюусалгаты секретарини - 2-50-52, секретариадай - 2-62-62, таңагууд: инженер - 2-55-97 (даагшиан), 2-61-35, 2-56-23, социално-экономическая - 2-64-36 (даагшиан), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, союзий, эрдэмий болон нургуулинуудай - 2-60-21. (даагшиан), 2-51-62, олонийн худалмэрийн ба мэдээслэл - 2-54-93, (даагшиан), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректориуудай - 2-52-61 компьютери түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентын: Агински-42-19; Закаменска - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-